

Projekt zrealizowano ze środków finansowych budżetu państwa

NEWSTLETTER NR 3

Zrealizowany w ramach projektu "Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej w roku 2023"

Artykuł nr 1

„Długi spadkowe, przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza, odrzucenie spadku”

Na wstępie, długi spadkowe należy zdefiniować jako pasywa/obowiązki majątkowe które zostały po zmarłym i które nie wygasły wraz z jego śmiercią. Co do zasady przechodzą one na spadkobierców (zarówno tych którzy dziedziczą na podstawie testamentu, jak i tych którzy dziedziczą na podstawie ustawy).

Najczęściej, w ramach długów spadkowych wyróżniamy pozostałe po zmarłym zobowiązania finansowe (powstałe na skutek stosunków zobowiązaniowych, zawieranych za życia umów, zaciągania kredytów, pożyczek itd.). Tak więc długi spadkowe to przede wszystkim długi zaciągnięte przez spadkodawcę za jego życia.

Co do zasady, spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe z całego swego majątku, jednak reguła ta zależy od rodzaju oświadczenia spadkowego jakie złoży spadkobierca. I tak:

- w razie prostego przyjęcia spadku (złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku wprost), spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia;
- w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku;
- w razie odrzucenia spadku (złożenia oświadczenia o odrzuceniu), spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku, co jest równoznaczne że nie dziedziczy ani aktywów ani pasywów (długów) po zmarłym.

Jeżeli zdecydujemy się na całkowite odrzucenie spadku, mamy na to ustawowy 6-miesięczny termin na złożenie oświadczenia o takim odrzuceniu. Oświadczenie woli o odrzuceniu spadku może być złożone przed Sądem lub przed Notariuszem. Należy pamiętać, że wskazany termin

"Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej w roku 2023"

Projekt zrealizowano ze środków finansowych budżetu państwa

nie jest liczony od dnia śmierci spadkodawcy, a od chwili powzięcia przez nas informacji o tym, że zostaliśmy powołani do spadku (co może nastąpić nawet po kilku latach od śmierci danej osoby z którą np. nie utrzymywaliśmy żadnych kontaktów). Oświadczenie o odrzuceniu można złożyć przed Notariuszem lub przed Sądem. Konsekwencją odrzucenia spadku jest to, że jesteśmy traktowani jakbyśmy nie dożyli otwarcia spadku. W konsekwencji, prawa do spadku przechodzą na naszych dalszych zstępnych (np. dzieci). Instytucja odrzucenia spadku doprowadza do konieczności podejmowania czynności prawnych przez wiele osób z bliskiej i dalszej rodziny. Niejednokrotnie osoby które odrzucają spadek, posiadają małoletnie dzieci (na które spadek ten na skutek odrzucenia przechodzi) a które nie posiadają pełnej zdolności do czynności prawnych i same nie mogą złożyć takiego oświadczenia o odrzuceniu. Zachodzi wówczas konieczność inicjowania kolejnej sprawy sądowej - tym razem przed Sądem rodzinnym, aby ten w imieniu małoletniego pozwolił rodzicom na odrzucenie spadku.

W związku z powyższym, aby nie doprowadzać do konieczności prowadzeniu wielu postępowań i aby nie angażować całej najbliższej/dalszej rodziny w sprawy spadkowe, a by uchronić się od odpowiedzialności za całość (lub część) długów spadkowych - oczywiście w zależności od stanu faktycznego danej sprawy i tego co jest dla nas korzystniejsze - istnieje możliwość przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Odpowiadamy wówczas za długi spadkowe jedynie do wysokości aktywów które w spadku po zmarłym pozostały (jeżeli aktywy wynosiły 0zł, za długi odpowiadamy również w wysokości 0zł). Konieczne jest jednak dopełnienie wymaganych przepisami formalności związanych ze sporządzeniem spisu inwentarza/wykazu inwentarza.

Na koniec należy zaznaczyć, że w wyniku zmiany przepisów w roku 2015, po upływie 6 miesięcy, w przypadku braku reakcji ze strony spadkobiercy, przyjęcie spadku następuje z dobrodziejstwem inwentarza. Rozwiązanie to chroni spadkobierców przed konsekwencjami niepodjęcia przez nich żadnych czynności po śmierci zadłużonej osoby.

***Opracowano na podstawie przepisów ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz.U.2023.1610 t.j. z dnia 2023.08.14)*

radca prawny Władysław Pason

"Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej w roku 2023"

Projekt zrealizowano ze środków finansowych budżetu państwa

Artykuł nr 2

„Odrzucenie spadku w imieniu małoletniego dziecka”

Co do zasady, spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe z całego swego majątku, jednak reguła ta zależy od rodzaju oświadczenia spadkowego jakie złoży spadkobierca. I tak, w razie odrzucenia spadku (złożenia oświadczenia o odrzuceniu), spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku, co jest równoznaczne że nie dziedziczy ani aktywów ani pasywów (długów) po zmarłym.

Oświadczenie o odrzuceniu można złożyć przed Notariuszem lub przed Sądem. Konsekwencją odrzucenia spadku jest to, że jesteśmy traktowani jakbyśmy nie dożyli otwarcia spadku. W konsekwencji, prawa do spadku przechodzą na naszych dalszych następnych (np. dzieci). Odrzucenie bowiem spadku przez rodzica, nie powoduje z automatu odrzucenia spadku przez dziecko. Należy zainicjować odrębne postępowanie.

Dzieci pełnoletnie mogą w swoim imieniu odrzucić spadek. Sytuacja jednak komplikuje się, jeżeli prawa do spadku nabywają dzieci małoletnie, które pozostają pod opieką rodzica/rodziców, nie posiadają jeszcze zdolności do czynności prawnych i same nie mogą złożyć oświadczenia o odrzuceniu spadku.

W takiej sytuacji za małoletniego - zgodnie z przepisami Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego - działa przedstawiciel ustawowy (najczęściej rodzic/obydwoje rodzice). Jednakże przepisy prawa wymagają aby w pierwszej kolejności uzyskać zgody Sądu rodzinnego na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka (art. 101 § 3 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego). Odrzucenie spadku przez rodzica/rodziców w imieniu małoletniego bez takiej zgody będzie nieskuteczne.

W związku z powyższym, przedstawiciel ustawowy (rodzic lub obydwój rodzice) powinni złożyć do właściwego Sądu (Wydział Rodzinny i Nieletnich) wniosek o wyrażenie zgody na odrzucenie spadku i stosownie uzasadnić wniosek, podając wszelkie twierdzenia i dowody na ich poparcie. Należy podać stan faktyczny sprawy, opisać kto jest spadkodawcą, jacy spadkobiercy dotychczas spadek odrzucili, jaka jest kolejność dziedziczenia.

"Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej w roku 2023"

Projekt zrealizowano ze środków finansowych budżetu państwa

W uzasadnieniu wniosku warto również powołać się na fakt istniejącego po zmarłym zadłużenia, które - ze względu na dobro dziecka - nie powinno zostać odziedziczone przez małoletniego.

Dodatkowo do wniosku należy dołączyć akty stanu cywilnego (akt zgonu spadkodawcy, akt urodzenia dziecka). Wniosek podlega opłacie zgodnie z przepisami ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (aktualnie opłata wynosi 100 zł).

Po uzyskaniu stosownej zgody Sądu rodzinnego w formie postanowienia z klauzulą prawomocności, rodzic może złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku przez małoletniego. Oświadczenie o odrzuceniu spadku składa się przed Notariuszem lub przed Sądem.

Termin na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego dziecka wynosi 6 miesięcy od momentu powzięcia informacji o powołaniu do dziedziczenia (najczęściej więc termin ten będzie liczony od dnia odrzucenia spadku przez rodzica). Należy zaznaczyć, że brak złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w powyższym terminie jest jednoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

***Opracowano na podstawie przepisów ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz.U.2023.1610 t.j. z dnia 2023.08.14) oraz ustawy z dnia 24 lutego 1964r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U.2020.1359 t.j. z dnia 2020.08.10)*

radca prawny Władysław Pasoń

"Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej w roku 2023"